

BU DEĞİRMENİN SUYU NERELERDEN, NASIL, NELER PAHASINA SAĞLANTIYOR ACABA?

Merhaba;

Söz aramızda; Orman Genel Müdürlüğü, sanayide hammadde olarak kullanılabilir nitelikte odun [Endüstriyel odun (tomruk, maden ile tel direği, sanayi odunu, lif ve yonga odunu, kağıtlık odun ile sırik] hasadını, 2000-2015 döneminde, 1,27 kat artırdı ! "Ormanların bakmıyanı" ise bu son derece başarılı ☺ (!) gelişmeyi hiç gündeme getirmede. Çok merak ediyorum; neden acaba? Biliyorum, çoğu okur; "- Sana da hiç yaranılmıyor!" diyor. Ancak, bir dakika: Bu, yalnızca orman ekosistemlerimizin odun verim güçlerinin artırılması, ormancılık çalışmalarında verimlilik düzeyinin yükseltilmesi vb olumlu gelişmelerle yla gerçekleştirilmiş olsa, ben de; "başım gözüm üstüne" der, bırakın olumsuzlamayı, sevinç duyar alkış tutardım. Ancak, görünüşe bakılırsa, böyle bir durum söz konusu değil. "Görünüşe bakılırsa" diyorum çünkü söz konusu gerçekleştirmeleri neden-sonuç temelli çözümlerle sorgulayabilmek için gerekli veri olanaklarına sahip değilim. Dolayısıyla, bu kez bir bakıma zorunlu olarak, yalnızca "kafama takılan" soruları sormakla yetineceğim ne yazık ki. Anlayacağınız; yine "kuyuya taşlar atacağım"; bakarsınız birileri dert edinip o taşları kuyudan çıkarmaya kalkışır.

Bu bağlamda hem ormansever çevre/"doğa" korumacı hem de ekonomik politikçi (siyasal iktisatçı) dostlara bir çift sözüm olacak: Orman ekosistemlerine de sahip çıkma çabalarınızı gözlemliyorum, bundan sevinç duyuyorum; sağolun. Ancak, bu duyarlılığınızı ormancılık uygulamalarını da kapsayacak biçimde derinleştirmenizi yadırgıyorum; daha doğrusu, açıklayamıyorum; çok mu zor geliyor acaba? Öyle de olsa, bu, aşılamayacak bir zorluk değil ki, özellikle de sizler için. Bence bir deneyin.

Selamlarımla
Yücel ÇAĞLAR

Söze başlarken...

Kimlerin olduğunu bilmediğim şu;

"Tek ağaca bakmaktan ormanı görememek!"

özlüsözünü bu bağlamda;

"Ormana bakmaktan ormancılığı görememek"

olarak dönüştürsem, bir sakıncası olmaz sanırım. Bu özlüsözün, başta çevre/doğa korumacılar ile ekonomi politikçiler olmak üzere ülkemizde son derece yaygın yanılsamaları çok iyi açıkladığını düşünüyorum çünkü. Bence, bu yanılsamaları yaşıyanlar;

- ✓ "ormanların" yalnızca orman ekosistemi, ormancılığın da yalnızca teknik uğraşı alanı olmadığını;
- ✓ gerektiği gibi yapılamayan ormancılık çalışmalarının da orman ekosistemlerinin yıkımına yol açabildiğini ya da orman ekosistemlerinin yapısal özelliklerini, sözgelimi en geniş anlamıyla, kamu yararıyla bağdaşmayacak biçimde değiştirebildiğini,
- ✓ başta ağaç kesme, tomruklama ve taşıma olmak üzere ormancılığın çalışmalarında işlenilenlerin ekonomik ve demokratik haklardan ne denli yoksun olduğunu;
- ✓ "devlet ormanı" sayılan yerlerin sermaye birikimine sunulmasındaki kolaylıkların nasıl gide rek artırıldığını

Ormanlar ve ormancılık üzerine "sessiz" tartışmalar ...

ya hiç göremiyor ya da görebiliyor ancak önemsemiyor yahut çeşitli nedenlerle görmezden gelmeyi yeğliyor. Bir olasılık; "ormancılığı da görebilmenin" zorlu bir uğraşı gerektirmesi duyarlı yurttaşlarımızın bile gözünü korkutuyor; bilemem. Nasıl korkutmasın ki; ormancılık alanında olup bitenlerin gerektiğince açıklanabilmesi son derece zorlu ekolojik, teknik, ekonomi politik, toplumsal çözümlerinin yapılmasını gerektiriyor. Üstelik bu çözümlerinin tarihsel ve yersel olarak birbirleriyle etkileşimli biçimde yapılması yönetsel bir zorunluluk oluyor. Bu nedenlerle olsa gerek bırakın ormancılık dışı kamuoyunu bir yana orman mühendisliği öğrenimi görmüşlerin de çoğunluğu bu yanılsamalardan kurtulamıyor. Tamam; ormancılığın temel nesnesi "orman" sayılan yerler, ağırlıkla da orman ekosistemleridir. Ancak, bir kez daha ve bu gidişle daha çooooook söyleyeceğim;

- (i) "Ormanlar", başta ağaç, ağaççık, çalı, otsu bitkiler ile yabani hayvanların oluşturduğu bir yaşama birliği (ekosistem) olduğu gibi bir **arazidir** de; böyle olduğu içindir ki, 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 1. maddesinde;

"Tabii olarak yetişen ve emekle yetiştirilen ağaç ve ağaççık toplulukları yerleriyle birlikte orman sayılır."

tanımı yapılmıştır. Ülkemizde hukuksal olarak "orman" sayılan yerlerin tümüne yakın bir kısmı ise tarihin tüm dönemlerinde devlet mülkiyetinde olmuştur, yanı sıra, devlet tarafından kamusal kaynaklar kullanılarak yönetilmektedir (korunmakta, verimliliştirilmekte, orman ekosistemlerinin bulunduğu ürünler ile hizmetler topluma sunulmakta; yeni orman ekosistemleri oluşturulmaktadır vb). Açık ki, arazilerin "orman" sayılarak ormancılık etkinliklerine ayrılması, başta tarım ve yerleşme olmak üzere ormancılık dışı çeşitli amaçlara daha "az" arazi kalmasına yahut ormancılık dışı etkinliklere arazi sunumunun kısıtlanmasına yol açmaktadır. Bu nedenle egemen sınıflar ile popülist siyasal iktidarlar her dönemde "hukuksal olarak "orman" sayılan yerlere (arazilere) el koyma çabası içinde olmuş; Anayasanın "kamulaştırma" ile ilgili 46; 6831 sayılı Orman Kanunu'nun da 3. maddesi ise hemen hemen hiç işletilmemiştir.

- (ii) Ormancılık, en azından kuramsal olarak, var olan orman ekosistemlerinin yönetilmesine yönelik iş ve işlemlerin planlanıp gerçekleştirildiği bir etkinlik alanıdır. Tamam da; söz konusu iş ve işlemler sırasında, en geniş anlamıyla kamusal olan "doğal" süreç, ortam ve varlıklar, yanı sıra, emek ile sermaye kullanılarak çeşitli değerler üretilmektedir. Dolayısıyla, ormancılık alanında da bir bölüşüm sorunsalı yaşanmaktadır. Bu nedenle, ormancılık hem ekolojik ve teknik hem de ekonomi politik* boyutları olan bir etkinlik alanıdır.
- (iii) Çevre/"doğa" korumacıların çoğu henüz ayırtına varamadı: Ormancılık çalışmaları orman ekosistemlerini, deyim yerindeyse "ihya" da edebilir, çökertebilir de. Bu bağlamda özellikle, başta odun kökenli ürünler olmak üzere orman ürünleri hasadına, yanı sıra, kullanıma sunulmasına ilişkin kararlar ve uygulamalar belirleyici olabilmektedir. 2000'li yıllarda bu alanda da köklü değişiklikler yapılmıştır.

Ancak, nedense, "ormanlar" söz konusu olduğunda, deyim yerindeyse, "Tanrının bir kulu çıkıp da" bu boyutlar üzerinde durmuyor; duruyorsa da vargılarını paylaşmaktan kaçınıyor olacaklar ki, ben hiçbir yerde rastgelmedim. Oysa, bu gerçekler göz önünde bulundurulmadığında "ormanların" başına gelenlerin gerektiğince açıklanabilmesi olanaksızdır ! Ek olarak; hemen hemen tüm siyasal iktidarlar "ormanları", yanı sıra, devlet ormancılığı düzenini bir tür "arka bahçesi" gibi kullanabiliyor.

Bu bağlamda, bir "örnek olay" ("case study" ●) olarak önce Orman Genel Müdürlüğü'nün (OGM) odun kökenli ürün hasadında 2000-2015 döneminde gerçekleştirdiği, bir bakıma olağandışı sayılabilecek artışları çeşitli boyutlarıyla sergilemeye çalışacağım. Sonra da;

- ✓ söz konusu artışlara neden gereksinme duyuldu,
- ✓ söz konusu artışlar nasıl ve neler pahasına gerçekleştirildi

vb sorunları dert edinebilecekler için yol açıcı olabileceğini düşündüğüm kimi olasılıkları öne süreceğim.

* Günümüzde belki o da unutulmuştur; hoşgörünüzü dileyerek anımsatayım: Ekonomik politik, kısaca; "Üretim toplumsal yapısını inceleyen bilim..." olarak tanımlanıyor (Orhan Hançerlioğlu; **Felsefe Ansiklopedisi, Kavramlar ve Akımlar, Cilt 5, Sayfa 223**) Bu kapsamda; üretim araçlarının mülkiyeti, üretimde emeğin kullanılış biçimi, elde edilen değerlerin toplumsal sınıflar arasında bölüşümü vb konular irdeleniyor, tartışılıyor. Daha doğrusu, "tartışılıyordu" demeliydim; böylesi tartışmalar büyük ölçüde gündemden çıktı çünkü.

Ormanlar ve ormancılık üzerine "sessiz" tartışmalar ...

Bu "...Sessiz Tartışmalar"da öne çıkacak kimi kavram ve terimler...

Belki "yorgunu yokuşa sürmek" olarak değerlendireceksiniz ama söylemek zorundayım: Ormancılık alanında anlamlı tartışmalar yapabilmek için "ormancıyı" da, en azından gerektiğince bilmek gerekiyor. Ancak günümüzde yabancı dillerde üretilmiş kavram ve terimlerin daha çok yüzeysel bir öykünmecilikle Türkçeleştirilmesi ya da özgünlük hevesiyle "yeni" kavram ve terimler önerilmesi bu gereğin yerine getirilmesini daha da zorlaştırdı. Sayıları rastgele artırılan orman fakülteleri ile bölümlerin deyim yerindeyse "bağımsız cumhuriyetler" gibi hareket etmesi ise bu zorluğu pekiştirdi. Yine de bu "...Sessiz Tartışmalar"da öne çıkacak kimi kavram ve terimleri ilgili hukuksal düzenlemelerde, yanı sıra, OGM'nin genelgeler ve bildirgeleri ile çeşitli yayınlarında yaptığı tanımlar temel alındığında bu zorluğun bir ölçüde aşılabileceğini düşünüyorum: OGM, bu "...Sessiz Tartışmalar"da öne çıkacak kimi kavram ve terimleri şöyle açıklıyor:

Orman	: Oldukça geniş bir alanda kendine özgü bir iklim oluşturabilen, belirli yükseklik, yapı ve sıklıktaki ağaçlar, ağaççık, çalı ve otsu bitkiler, yosun, eğrelti ve mantarlar, toprağın altında ve üstünde yaşayan mikroorganizmalar ve çeşitli böcek ve hayvanlarla orman toprağının birlikte oluşturduğu hayat birliğidir (Aytuğ, 1976).
Ormanlık alan	: Üzerinde belirli bir kapalılıkta orman örtüsü bulunan alanın hektar ölçü birimine göre büyüklüğüdür.
Orman formu	: Aktüel durumdaki orman yapısı veya niteliğini ifade eder. Aynıyaşlı ve değişikyaşlı olarak 2'ye ayrılır.
Normal kapalı orman	: Ağaçların tepe çatılarının %11-100 oranlarında alanı örttüğü ormanlardır.
Boşluklu kapalı orman	: Ağaçların tepe çatılarının %10'dan az oranda alanı örttüğü ormanlardır.
Koru ormanı	: Tohum orijinli yetişmiş veya yetiştirilecek ormandır (Çoğunlukla uzun idare süreli, yüksek boylu ağaçların olması hedeflenen kuruluş yapısıdır).
Baltalık ormanı	: Sürgün kökenli tıraşlama ormanıdır (Çoğunlukla kısa idare süreli ve ince sürgün kökenli ağaçların olması hedeflenen kuruluş yapısıdır).
Ağaç serveti	: Ormanın ölçüldüğü anda yaşayan ve üretim yapan, belirli bir göğüs çapının üstündeki gövdelerin hacimleri toplamıdır. (Eraslan, 1982). Göğüs çapı 8 cm ve üzeri gövdelerin, m ³ cinsinden dikili kabuklu silindirik gövde hacimleri toplamıdır.
Yıllık cari artım	: Orman servetinin yıl sonundaki cari artım miktarıdır.
Dikili kabuklu gövde hacmi	: Ağacın dip kütükten tepeye kadar olan kabuklu gövde hacmidir.
Eta	: Ormancılığın ana prensipleri ve ulusal ormancılık hedefleri doğrultusunda, amenajman planı süresince bir işletme sınıfından alınması uygun görülen yıllık ve periyodik hasılat miktarıdır.
Orman Amenajmanı	: Bir orman işletmesini veya onun ayrıldığı işletme şefliklerini tespit edilen işletme amaçları ve koruma hedeflerine göre planlayan ve planın uygulanmasını izleyen ormancılık bilim dalıdır.

Kaynak: **Türkiye Orman Varlığı 2015**, Orman Genel Müdürlüğü, Ankara, Sayfa 5.

Bir "dipnot"...

Ormansever dostlarımız mühendis kökenli olmama versinler: Orman ekosistemlerinin daha uzunca bir süre, "doğal kaynak" olarak da işletilmesi gerekiyor – "yönetilmesi" mi deseydim acaba?- Bu gereğin yerine getirilmesi sırasında gözetilmesi, bir bakıma kesinlikle "olmazsa olmaz" ilkeler var. "**Devamlılık**", bu ilkelerin başında geliyor. Daha açık bir söyleyişle; orman ekosistemlerinin sunduğu ürün ve hizmetleri, bir bakıma sonsuza değin sunabilecek biçimde "işletilmesi"; bu amaçla da uygun ekolojik, teknik ve yönetsel tekniklerden gerektiği gibi yararlanılması zorunludur. Öyle ki, gerektiği gibi yararlanılması durumunda bile bu tekniklerin istedik sonuçlar vermesi her durumda olası değildir. Daha da önemlisi, bu sonuçların ortaya çıkması için uzun sürelerin geçmesi gerekiyor. Örneğin, istediğiniz nitelik ve nicelikte odunsu orman ürünler hasat edebilmeniz için, ekolojik koşullara bağlı olarak, en az 30-35, en çok 100-150 yıl, kimi durumlarda ise çok daha uzun süreler beklemeli, emek vermelisiniz. Dolayısıyla, ormancılıkta, bu süreler içinde yapılması gereken iş ve işlemleri hem yatay (yersel) hem de dikey (zamansal) olarak tümleşik biçimde tasarlamamız, planlamamız ve her koşulda gerektiği gibi uygulamamız zorunludur.

Ormanlar ve ormancılık üzerine "sessiz" tartışmalar ...

Ek olarak, sözgelimi;

- ✓ yabanıl yaşam ile toprak ve su dengesinin sürdürülebilmesi, kimi durumlarda oluşturulması; toplum sağlığının korunması, sel ve taşkınlar ile heyelanların önlenmesi, iklim koşullarının iyileştirilmesi, güvenlik vb ekolojik, toplumsal ve kültürel hizmetlerin sunulması;
- ✓ var olan orman ekosistemlerinin korunması, veriminin artırılması;
- ✓ yeni orman ekosistemlerinin oluşturulması;
- ✓ araştırma, eğitim, yayım çalışmalarının en azından birbirleriyle çelişmeyecek aksine birbirlerini besleyebilecek biçimde yürütülmesi;
- ✓ ülkemiz özelinde ise, "orman" sayılan yerlerin içinde ve çevresinde yaşayanların yaşama koşullarının iyileştirilmesi;

vb etkinlikler söz konusu kuralı hem pekiştiriyor hem de boyutlandırıyor. Bu etkinliklerin ekonomik götürüsü ise çoğu durumda getirisinden daha büyüktür. Ek olarak, orman işletmeciliğinde ekonomik getirinin her durumda en çoklanması, kabul edilebilecek bir amaç olamaz; olsa da gerçekleşmesi başarılı teknik uygulamaların yanı sıra uygun ekolojik değişme gelişmelerin uygun ve uyumlu olması gerektirir; ki bu gerek de her zaman yerine getirilemez.

Öte yandan, bildiğiniz gibi, ülkemizde, söz konusu etkinlikleri yürüten kuruluşların başında gelen OGM, çalışmalarını "Özel Bütçe" ve "Döner Sermaye Bütçesi" olanaklarıyla yürütüyor. Aşağıda genel bir fikir verebilir düşüncesiyle bu gelir bütçelerinin 2016 yılında tutarlarını sunuyorum:

Bütçeler	Gelir (Milyon TL)	%
Özel	3.247.330.754	52,1
Döner Sermaye	2.988.000.000	47,9
Toplam	6.235.330.754	100,0

Ancak, bu noktada belirtmem gerekiyor: Her bütçeden harcama yapılabilecek etkinlikler farklıdır. Sözgelimi; 2016 yılında ağaçlandırma ve endüstriyel ağaçlandırma, toprak koruma ve havza iyileştirme ile araştırma harcamalarının tümü; orman yangınları önleme ve söndürme çalışmalarının ise % 95'i "özel bütçe" kaynaklarından karşılanmıştır. Buna karşılık, Çizelge 1'de de görüldüğü gibi; orman ekosistemlerinin gençleştirilmesi ile orman ürünleri hasadı harcamalarının tümü; "verimli orman ekosistemlerinin iyileştirilmesi" ile orman yolu harcamalarının tümüne yakın bir kısmı için "döner sermaye" kaynakları kullanılmıştır.

Çizelge 1: OGM'nin 2016 Yılı Giderlerinin Bütçe ve Başlıca Etkinliklere Dağılımı

Giderler	Özel Bütçe	Döner Sermaye	Toplam	
			TL	%
Genel Yönetim	48,2	51,8	2.288.094.887	38,1
Odun Üretimi ve Kalitesinin Artırılması	0,1	99,9	1.096.108.862	18,3
Orman Yangınlarıyla Mücadele	92,5	7,5	866.091.009	14,4
Orman Suçlarını Önleme	69,4	30,6	286.737.149	4,8
Ağaçlandırma	100,0	0,0	236.257.642	3,9
Toprak Muhafaza ve Havza Islahı	100,0	0,0	166.177.606	2,8
Orman Kadastro	100,0	0,0	161.380.000	2,7
Orman Yolları	0,1	98,9	160.233.006	2,7
Fidan ve Tohum Üretimi	42,8	57,2	143.236.855	2,4
Fiziksel Kaynakların Geliştirilmesi (?)	7,0	93,0	108.202.818	1,8
Verimli Orman Ekosistemlerinin İyileştirilmesi	1,2	98,8	67.002.815	1,1
Orman Ekosistemlerinin Gençleştirilmesi	0,0	100,0	55.922.822	0,9
Araştırma Projeleri	100,0	0,0	35.062.626	0,6
Endüstriyel Ağaçlandırma	100,0	0,0	29.191.000	0,5
Yayın ve Tanıtım	14,7	85,3	21.669.608	0,4
Rehabilitasyon (Orman ekosistemi iyileştirme)	40,0	60,0	21.265.352	0,4
Ara Toplam	47,8	52,2	5.742.634.057	95,7
GENEL TOPLAM	48,2	51,8	5.999.257.016	100,0

Kaynak: Orman Genel Müdürlüğü Faaliyet Raporu 2016; Sayfa 31.

Ormanlar ve ormancılık üzerine "sessiz" tartışmalar ...

Çizelge 1, çeşitli yönlerden son derece anlamlıdır. Olanaklarım olsaydı bu çizelgeyi en azından 2000-2016 döneminin tüm yılları için de çıkarmak isterdim. Çıkarabilseydim eğer, OGM'de, kaynak kullanımı alanında neler olup bittiğini daha ayrıntılı biçimde tartışabilirdik; bu olanağım yok ne yazık ki. Ancak; 2000'li yılların başında döner sermaye temelli giderlerin toplam giderlerin % 77,9'unu oluşturduğu¹ anımsanırsa Çizelge 1, yine de OGM'nin;

- ✓ OGM'nin "kendine yeterliliği" olarak da anlaşılabilir özelliklerini giderek yitirdiğini,
- ✓ orman ürünleri hasadına ve satışına bağımlılığının giderek azalmakla birlikte 2010'lu yıllarda da sürdüğünü

açıklıkla ortaya koymaya yetiyor bence*.

Kısacası; yürürlükteki ormancılık düzeni, yanı sıra egemen ormancılık ideolojisi sürdükçe OGM'nin, ormancılık çalışmalarını gerektiği gibi yapabilmesi için "olabildiğince" daha çok ürün ve hizmet üretip yine "olabildiğince" daha çok gelir elde edebilecek biçimde topluma sunması da – "satması" mı deseydim acaba; "gidişat" öyle çünkü?- gerekiyor. Açıktır ki, bu durum, ülkemizde hemen hemen hiç sorulmayan iki sorunun sorulması ve yanıtlanmasını gerektiriyor:

OGM;

- ✓ kaynaklarını ne denli etkin, verimli kullanıyor;
- ✓ ürettiği ürün ve hizmetleri ne denli "kârlı" satabiliyor?*

Yine açıktır ki, bu soruların yanıtlanması sırasında OGM'nin;

- ✓ orman ekosistemlerinin devamlılığı ile
- ✓ her türlü emeğin ekonomik ve demokratik haklarını

ne denli gözettiği sorusunun da akıldan çıkarılmaması gerekiyor.

Bu soruları yanıtlamayı, en azından şimdilik, bir yana bırakıp tartışma konumuza dönebilirim.

Bu noktada aklınıza; "- Peki, tüm bunları neden anlattın ki?" sorusu aklınıza gelebilir. Söyleyeyim: Aşağıda sunacağım "sıkıcı" ☹ çizelgeler ile çizgeleri yorumlamanızı; kafama takılan soruların yerinde olup olmadığını sorgulamanızı, daha da önemlisi yanıtlanmasını kolaylaştırmak istiyorum; hepsi bu.

Bu sayılar gelişmeler size neler anlatıyor?

Sizi bilmem; mühendis kökenli olmamdan sanırım, ben sayılarla " oynamayı" çok seviyorum. Hem daha güzel yalanlar söyleyebiliyor (!) hem savlarınızı destekleyebiliyor hem de, deyim yerindeyse, karşıtlarınızın "boyunun ölçüsünü alabiliyorsunuz" ☺; artık nasıl isterseniz. Çok merak ediyorum, bakalım siz aşağıdaki çizelgeler ile çizgelerin çizdiği görüntüleri nasıl değerlendirebileceksiniz.

Biliyorsunuz, ekonomik büyüme, temelde, mal ve hizmet üretimindeki artış anlamına geliyor. Büyümenin nasıl, neler pahasına gerçekleştirildiği ise sermaye yanlısı siyasal iktidarların dert edindiği bir sorun olmuyor. Bunu önce emekçi sınıf ve katmanların dert edinmesi gerekiyor kuşkusuz. Ancak; örgütlenebilen emekçi sınıf ve katmanların örgütleri bu konuda gerektiğince duyarlı değilse ya da etkinlikleri çeşitli yollarla kısıtlanmışsa siyasal iktidarlar ekonomik büyüme hızındaki en küçük bir artışı bile göklere çıkarabiliyor; bu amaçla devletin istatistik kurumları bile yönlendirilebiliyor; doğaldır ki, "yerseniz" – *özür dileklerimle!*- 2000'li yıllarda bunun birçok örneğini gördük.

* Haksızlık yapmamalıyım: Çizelge 1'deki görünüm, 2000'li yıllarda kamunun ormancılığa daha fazla kaynak aktardığı biçiminde de yorumlanabilir.

** OGM, 2016 yılında orman ürünleri (odun kökenli+odun dışı+ fidan) satışı ile "Sermaye Gelirleri ve Diğer Gelirler" (161,2 milyon TL) olmak üzere toplam 2.999.409.864 TL gelir elde etmiştir. Aynı yıl bu gelirin 2.969.337.046 TL'sini çeşitli ormancılık etkinlikleri sırasında harcamıştır. Çizelge 1'de açıklıkla görüldüğü gibi; bu harcamaların yalnızca % 18,3'ü, tümüne yakın bir kısmı ağaç kesme, tomruklama ve taşıma işçiliğini üstlenenlere olmak üzere yalnızca hasat çalışmalarında gerçekleşmiştir. Sanırım, bu durumun çeşitli yönleriyle ayrıca tartışılması gerekiyor. Bu çalışmaların çoğunu üstlenen "orman köylülerinin" kooperatiflerinin üst örgütü olan Türkiye Ormancılık Kooperatifleri Merkez Birliği (OR-KOOP) böylesi bir tartışma açsa ne güzel olurdu...

Ormanlar ve ormancılık üzerine "sessiz" tartışmalar ...

Öte yandan; ekonomik büyüme hızı, emek ile "doğal" süreç, ortamlar ile varlıklar - kimileri hâlâ "doğal kaynaklar" diyor ya, bakmayın siz onlara...- üzerindeki sömürü yoğunlaştırılıp yaygınlaştırılarak da artırılabilir. Sanırım, bu da siyasal iktidarların hiç yabancısı olmadığı bir yönelimdir. Tüm "neo-liberal" dünyada yaygınlaştırılan bu yönelimin sonuçları ise ortada: Sağlıklı yaşanmaz duruma gelen gezegenimiz, sömürü oranlarının daha da büyümesi, yoksulların tarihin hiçbir döneminde yaşanmamış düzeyde artışı; Dünya savaşlarını aratacak "yerel savaşların" yaygınlaşması; kısacası, "insanlıktan çıkan" bir insanlık... Oysa, "başka bir dünya" olanaklı; gerçekten de.

Konuya bu gerçeklikler göz önünde bulundurularak yaklaşıldığında aşağıdaki çizelge ve çizgelerin sergilediği görünüm daha bir anlam kazanıyor; Çizelge ve çizelgeler artık sizin*, kolay gelsin !

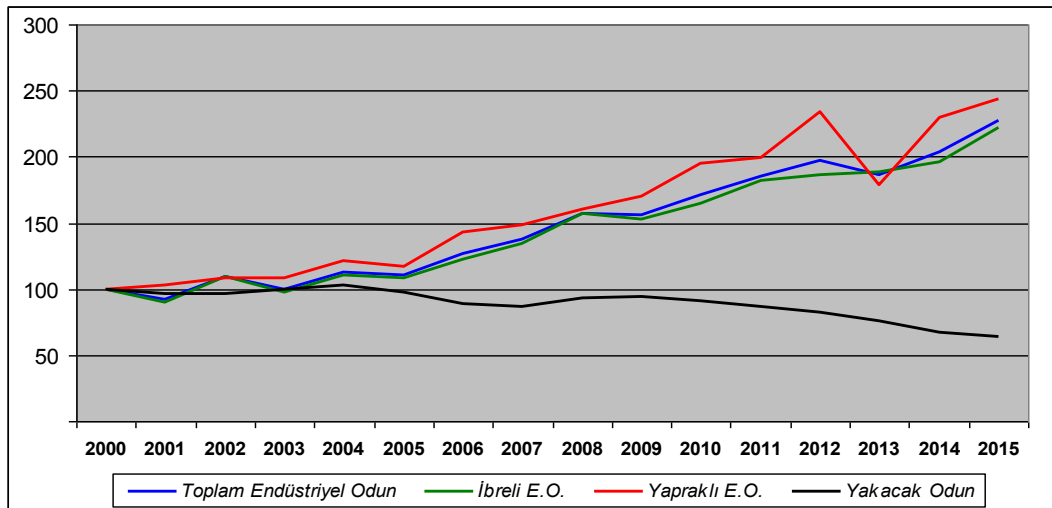
Çizelge 2: Yıllık Ortalama Alınabilir Odun Hasılatı
[=Eta (Dikili Kabuklu Gövde Hacmi)]

Dönemler	"Orman" (Hektar)	Yıllık Eta (m ³) ^{2, 3}			Hasat (m ³)			% (B/A)
		Koru	Baltalık	TOPLAM (A)	Endüstriyel ⁵	Yakacak ⁵	TOPLAM (B)	
19731	20 199 296	16 819 878	5 960 857	22 779 935	6 234 000	14 193 750	20 427 750	89,7
19992	20 763 248	10 599 464	4 709 536	15 300 000	7 066 000	6 125 250	13 191 250	86,2
2000-2004 ⁴	21 188 747	11 282 421	5 017 247	16 299 668	8 025 000	5 690 000	13 715 000	84,1
2012	21 678 134	13 269 618	3 725 583	16 995 201	14 413 533 ^b	4 749 506 ^b	19 163 039	112,8
2015	22 342 935	15 942 459	2 372 162	18 314 621	16 627 500 ^b	3 767 240 ^b	20 394 740	111,4
1973								
1999	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
2000-2004	102,0	106,4	106,5	106,5	114,0	92,9	104,0	
2012	104,4	125,2	79,1	111,1	204,0	77,5	145,3	
2015	107,6	150,4	50,4	119,7	235,0	61,5	154,6	

Kaynaklar:

- 1) Orman Genel Müdürlüğü; **Orman Varlığımız** (2006); Sayfa 12.
- 2) Orman Genel Müdürlüğü; **Türkiye Orman Varlığı** (2014); Sayfa 9.
- 3) Orman Genel Müdürlüğü; **Türkiye Orman Varlığı 2015**; Sayfa 9,10 ve 12.
- 4) Dönem ortalaması temel alınmıştır.
- 5) <http://www2.ogm.gov.tr/istatistikler> (10 Nisan 2017)
- 6) Dönemsel üretim miktarı ve fiyatları, 2012-2015 (<https://www.ogm.gov.tr/ekutuphane/Sayfalar/Istatistikler.aspx>; (10 Nisan 2017)

Çizge 1: Toplam Endüstriyel Odun ile Yakacak Odun Hasadı (2000=100)

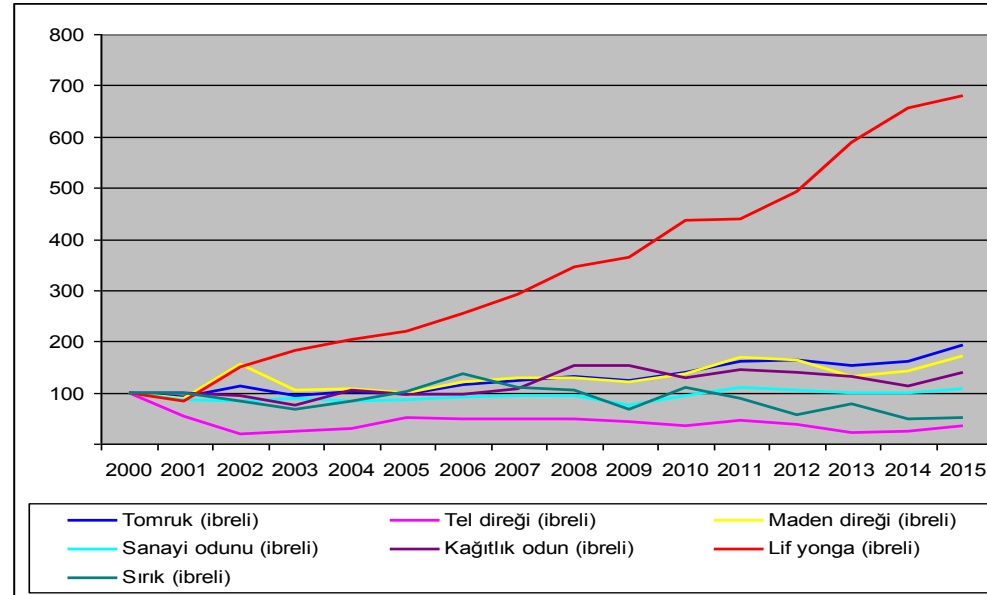
* Sergilediğim çizelgeler ile çizgeleri Orman Genel Müdürlüğü'nün "Faaliyet Raporları ile" <https://www.ogm.gov.tr/ekutuphane/Sayfalar/Istatistikler> sayfasından yararlanarak oluşturduğum; nasıl, anlamlı mı?

Ormanlar ve ormancılık üzerine "sessiz" tartışmalar ...

Çizelge 3: İbrel Yapraklı Endüstriyel Odun Hasadı (m³)

Ürünler	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Türkiye İbrel+Yapraklı	7 329 269	6 777 671	8 005 139	7 320 498	8 253 277	8 100 283	9 298 696	10 052 978	11 541 084	11 463 081	12 568 519	13 582 462	14 424 365	13 667 987	14 923 209	16 637 598
	100	92	109	100	113	111	127	137	157	156	171	185	197	186	204	227
Toplam İbrel	5 755 064	5 158 114	6 307 450	5 622 925	6 342 103	6 258 108	7 047 543	7 724 281	9 019 893	8 787 326	9 501 980	10 440 865	10 744 778	10 848 147	11 307 865	12 807 215
	100	90	110	98	110	109	122	134	157	153	165	181	187	188	196	223
Tomruk	2 492 920	2 243 163	2 822 219	2 344 090	2 503 135	2 392 139	2 848 345	3 061 026	3 281 695	3 075 817	3 491 460	3 987 571	4 055 160	3 825 965	4 032 980	4 786 774
	100	90	113	94	100	96	114	123	132	123	140	160	163	153	162	192
Tel direği	155 364	84 674	28 596	38 720	44 178	77 034	73 273	76 735	75 129	66 897	55 618	70 920	59 613	32 639	37 527	54 257
	100	55	18	25	28	50	47	49	48	43	36	46	38	21	24	35
Maden direği	364 023	322 215	563 621	375 258	387 395	358 243	442 312	469 034	468 383	433 459	499 185	614 589	597 880	473 866	513 142	619 556
	100	89	155	103	106	98	122	129	129	119	137	169	164	130	141	170
Sanayi odunu	512 540	433 741	427 142	458 539	421 277	433 821	472 912	484 415	482 588	382 025	486 189	563 116	540 099	504 741	508 666	548 661
	100	85	83	89	82	85	92	95	94	75	95	110	105	98	99	107
Kağıtlık odun	1 530 476	1 498 444	1 437 594	1 148 659	1 583 521	1 485 579	1 454 962	1 624 584	2 333 947	2 342 633	1 982 738	2 193 516	2 115 138	1 986 497	1 730 378	2 147 495
	100	98	94	75	103	97	95	106	152	153	130	143	138	130	113	140
Lif yonga odunu	682 527	559 053	1 014 054	1 246 078	1 388 381	1 493 623	1 732 387	1 989 638	2 360 294	2 475 046	2 967 689	2 995 900	3 367 271	4 011 007	4 476 718	4 641 752
	100	82	149	183	203	219	254	292	346	363	435	439	493	588	656	680
Sırk	17 214	16 824	14 224	11 581	14 216	17 669	23 352	18 849	17 857	11 449	19 101	15 253	9 617	13 432	8 454	8 720
	100	98	83	67	83	103	136	109	104	67	111	89	56	78	49	51

Çizge 2: İbrel Yapraklı Endüstriyel Odun Hasadı (2000=100)

Ormanlar ve ormancılık üzerine "sessiz" tartışmalar ...

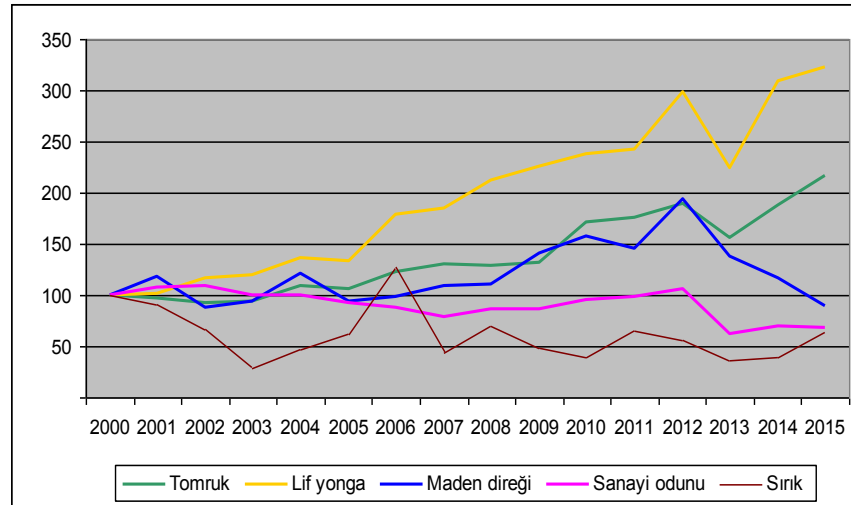
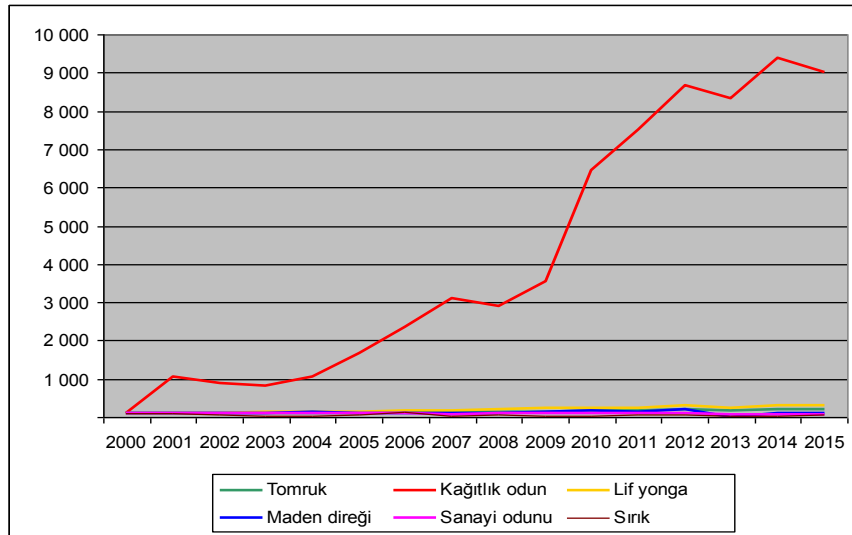
Çizelge 4: Geniş Yapraklı Endüstriyel Odun Hasadı (m³)

Ürünler	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Toplam Yapraklı	1 574 205	1 619 557	1 697 689	1 697 573	1 911 174	1 842 175	2 251 153	2 328 697	2 521 191	2 675 755	3 066 539	3 141 597	3 679 587	2 819 840	3 615 344	3 830 383
Tomruk	514 506	495 106	474 389	482 917	562 304	544 029	631 302	670 685	664 156	682 042	883 380	901 568	972 578	803 864	968 881	1 117 242
Tel direği	-	-	-	200	-	-	-	-	23	-	26	-	-	-	2	-
Maden direği	49 045	57 805	43 249	46 428	59 760	46 270	48 307	53 320	53 989	68 947	77 605	71 155	95 064	67 905	57 014	44 134
Sanayi odunu	317 303	342 735	348 851	319 564	320 116	292 090	277 039	249 985	272 099	275 506	301 373	310 992	334 694	196 947	220 306	215 349
Kâğıtlık odun	2 525	26 423	22 580	20 769	26 482	42 637	59 510	78 286	73 209	89 969	162 868	189 813	218 513	209 937	236 585	227 677
Lif yonga	688 682	695 546	807 199	827 072	941 516	915 822	1 232 260	1 275 454	1 456 228	1 558 211	1 640 482	1 666 678	2 057 523	1 540 390	2 131 698	2 224 603
Sırk	2 144	1 942	1 421	623	996	1 327	2 735	944	1 510	1 054	831	1 391	1 215	795	860	1 378

Çizge 3: Geniş Yapraklı Endüstriyel Odun Hasadı (2000=100)

a) Kâğıtlık Odun Katıldığında

b) Kâğıtlık Odun Katılmadığında

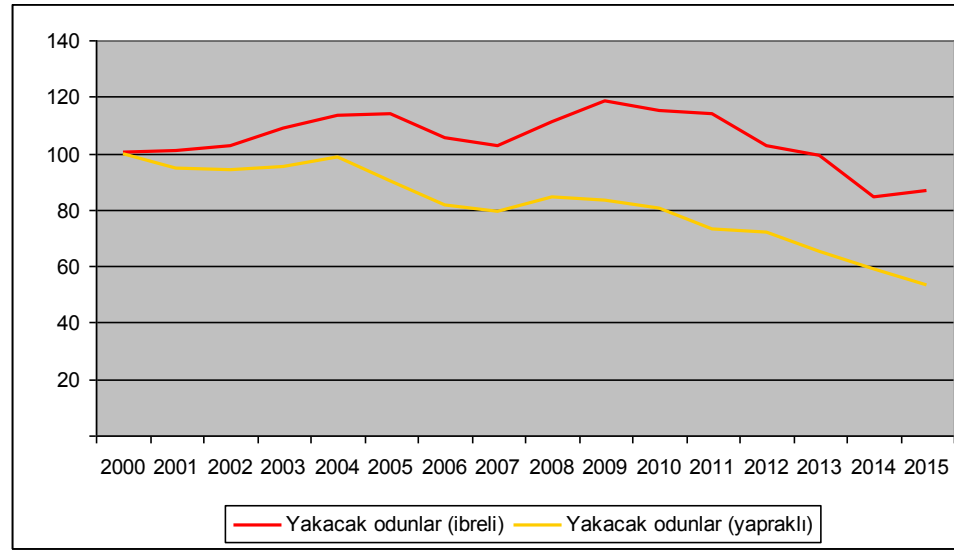

Ormanlar ve ormancılık üzerine "sessiz" tartışmalar ...

Çizelge 5: Yakacak Odun Hasadı (Ster)

Ürünler	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Türkiye	7 861 442	7 576 683	7 586 725	7 815 932	8 119 555	7 667 026	7 003 026	6 834 024	7 303 889	7 427 596	7 194 372	6 778 101	6 432 674	5 981 703	5 257 994	5 022 986
	100	96	97	99	103	98	89	87	93	94	92	86	82	76	67	64
İbrelî	2 521 859	2 528 499	2 574 349	2 732 043	2 848 600	2 860 487	2 650 978	2 582 508	2 794 953	2 983 369	2 894 512	2 866 688	2 578 048	2 496 347	2 120 632	2 176 826
	100	101	102	109	113	114	105	103	111	119	115	114	103	99	84	87
Yapraklı	5 339 583	5 048 184	5 012 376	5 083 889	5 270 955	4 806 539	4 352 048	4 251 516	4 508 936	4 444 227	4 299 860	3 911 413	3 854 626	3 485 356	3 137 362	2 846 160
	100	95	94	95	99	90	82	80	84	83	81	73	72	65	59	53

Çizge 4: Yakacak Odun Hasadı (2000=100)

Ormanlar ve ormancılık üzerine "sessiz" tartışmalar ...

Nasıl yanıtlanabilir acaba?

Biliyorsunuz, yanıtlanması gereken sorumuz şu:

"Bu değirmenin suyu nerelerden, nasıl, neler pahasına sağlanıyor?"

Açıktır ki, böylesine kapsamlı bir sorunun gerektiği gibi yanıtlanması için çok daha ayrıntılı ve anlamlı veriler gerekecek. Ne yazık ki, OGM'de varsa da benim bu verilere ulaşma olanağım yok. Bu nedenle ancak ulaşabildiklerimden yararlanarak olasılıklı bir sorgulama yapabileceğim; umarım anlamlı vargılara ulaşabilirim.

Çizelge 2'deki kimi verileri anımsayarak sorgulamaya başlayabiliriz:

Dönemler	"Orman" (Hektar)	Yıllık Eta (m ³) ^{2, 3}			Hasat (m ³)			% (B/A)
		Koru	Baltalık	TOPLAM (A)	Endüstriyel ⁵	Yakacak ⁵	TOPLAM (B)	
2000-2004 ⁴	21 188 747	11 282 421	5 017 247	16 299 668	8 025 000	5 690 000	13 715 000	84,1
2012	21 678 134	13 269 618	3 725 583	16 995 201	14 413 533 ⁶	4 749 506 ⁶	19 163 039	112,8
2015	22 342 935	15 942 459	2 372 162	18 314 621	16 627 500 ⁶	3 767 240 ⁶	20 394 740	111,4

Görüldüğü gibi; 2003-2015 döneminde yıllık toplam "eta" % 12,4 oranında artmışken yıllık toplam hasattaki artış % 48,7 olmuştur. Oysa; OGM'nin "stratejik planından" alıp aşağıda sergilediğim çizelgede de görüldüğü gibi, 2000'li yıllarda başta odun kökenli olmak üzere orman hasadı için ayrılan "orman" sayılan alanları genişliği % 45 oranında azalmıştır:

Tablo 31: Orman Alanlarının Farklı Envanter Yıllarına Göre Ana Fonksiyon Sınıflarına Dağılımı

Envanter Yılı	Toplam Orman Alanı	Ekonomik Fonksiyon		Ekolojik Fonksiyon		Sosyal Fonksiyon	
		Hektar	Yüzde	Hektar	Yüzde	Hektar	Yüzde
1973	20.199.296	20.199.296	100,00	0	0,00	0	0,00
2004	21.188.747	10.138.990	47,85	10.381.842	49,00	667.915	3,15
2012	21.678.134	13.621.559	62,84	6.912.424	31,89	1.144.151	5,28
2015	22.342.935	11.243.094	50,32	9.287.847	41,57	1.811.994	8,11

Kaynak: Orman Genel Müdürlüğü Stratejik Planı (2017-2021), Sayfa 26.

Kuşkusuz, bu ayırım, "laf olsun diye" yapılmamışsa eğer hasat edilen odunun azalmış olması beklenir ancak azalmamış, artmıştır. Sözelimi; OGM'nin 2016 yılında yayımlanan "OGM Faaliyet Raporu"nda belirtildiğine göre; "35.345 hektar alanda 226 adet bal ormanı kuruluşu gerçekleştirilmiş, 33.120 hektar alanda 23.298.076 adet yabani meyveli tür ormanlık alana dikilmiştir."²

Bu gerçeklikler karşısında benim kalkıp da;

"- Bu değirmenin suyu nerelerden, nasıl ve neler pahasına karşılanıyor acaba?"

diye sormamın yadırganacak bir yanı olmasa gerek. Soruyorum çünkü akıl edebildiğim yanıtlardan kaygı duyuyorum. OGM'nin şu türden değerlendirmeleri ise kaygılarımı pekiştiriyor:

*"2005-2009 dönemi endüstriyel odunda gerçekleşen ortalama yıllık ortalama 2,2 milyon m³ arz açığı, 2013- 2015 döneminde 1,9 milyon m³ olarak sonuçlanmıştır. Yakacak ve endüstriyel odun arzı ile tüketim bir bütün olarak karşılaştırıldığında, 2013-2015 dönemi yurt içi tüketimin üretimden ortalama 2 milyon m³ /yıl daha yüksek gerçekleştiği ve arz açığının yaşandığı görülmektedir. Bu durum özellikle ormanları daha verimli hale getirerek **odun hammaddesi üretiminin artırılmasının temel gerekçesini oluşturmaktadır.**"³*

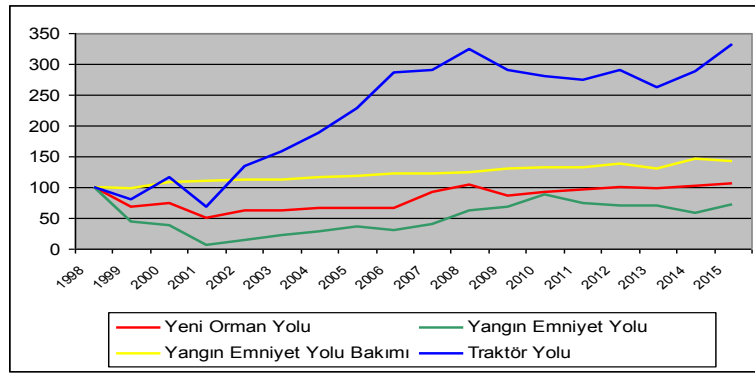
Deyim yerindeyse, sözün tam anlamıyla "laf olsun torba olsun" ... Bir kez, 2015 ve öncesindeki artışların gerekçesine bir açıklık getirilmiyor. Sonra; bu denli kısa süre içinde "ormanların daha verimli hale getirilmesinin" olası olmadığını OGM de bilmez mi, biliyordur kuşkusuz; neyse* ...

Acaba diyorum, OGM'nin odun kökenli ürün hasadındaki artışlar, sözelimi;

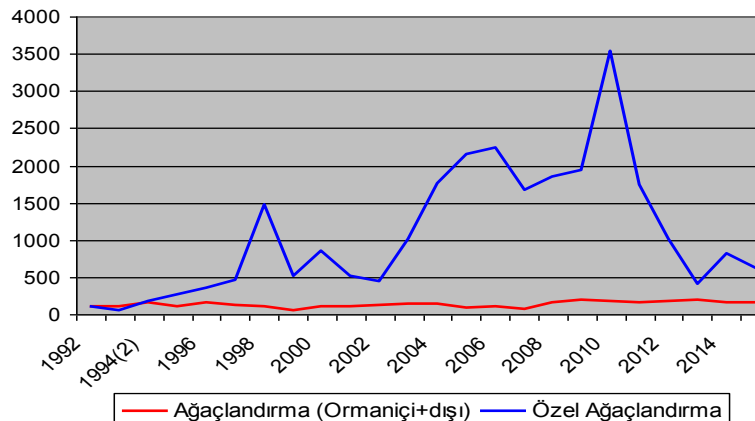
* Bilebildiğim kadarıyla, ülkemizde odunsu orman ürünlerine yönelik ayrıntılı bir talep kestirim çalışması yapılmamıştır; OGM'nin kaynaklarında bu konuda hiçbir bilgi verilmiyor. Ek olarak; OGM'nin 2017-2012 dönemini kapsayan "Stratejik Planı"nın 27, 28... sayfalarında geçen "tüketim" söylemi ise tüketimi değil OGM'nin satışlarını yansıtır;

Ormanlar ve ormancılık üzerine "sessiz" tartışmalar ...

- ✓ çeşitli nedenlerle orman ekosistemlerinin odunsu ürün doğal verim gücünden daha fazla hasat yapılmasından;
- ✓ orman yangını, kar ya da rüzgar devirmesi, böcek ya da mantar hastalığı yaşanan orman ekosistemlerinin genişlemesinden, dolayısıyla da bu orman ekosistemlerdeki "olağanüstü etanın" artmasından; (Örneğin; OGM'nin tüm taşra birimlerine 18.11.2016 tarihinde şu buyrultuyu göndermiştir: "Dere yatağı kesitini daraltarak mevcut köprü ve menfez gibi sanat yapılarının tıkanmalarına neden olarak taşkınlar ve muhtemel taşkın boyutunun artmasına sebep olan ağaçlar kesilerek... olağanüstü Hasılat Etası Raporuna konu edilerek dere yataklarının temiz tutulması sağlanacaktır"⁴);
- ✓ aşağıdaki çizgede de (1998=100) görüldüğü gibi orman yolu yoğunluğunun artmasından (Belirtildiğinde göre, yerine göre, 1 km orman yolu yapımı sırasında 4-8 bin m² orman ekosisteminin ya da 400-3500 ağacın kesilmesi gerekebilmektedir.⁵ Aynı incelemede belirtildiğinde göre; "Son yıllarda dikili satışların artması, büyük araçların orman yollarına girmesiyle sorunlar ortaya çıkmıştır. Yangın ve dikili satış için orman yollarında ana arter olacak yolların daha geniş tutulması gerekliliği doğmuştur." Öte yandan; orman yangını emniyet yolları yapımı da artmıştır. OGM, son yıllarda yolların iki yanında 25 metrelik kuşağında orman ekosistemlerinin kesme uygulaması da başlatmıştır)

- ✓ orman ekosistemlerinde daha çok madencilik, turizm, enerji, alt yapı ile otoyol vb yatırımların yapılmasından; (Demirköy Orman İşletme Müdürlüğü'nde yapılan bir incelemede şu vargılara ulaşılmıştır: "Burada 2011 ile 2012 yıllarında OHE (olağanüstü hasılat etası) belirgin bir artış görülmektedir. Bunun nedeni... devlet yolunun genişletilmesi ve güzergah değişikliği ile İşletme Müdürlüğü'nün bu yıllarda yapmış olduğu 10 km orman yoludur."⁶)
- ✓ "Endüstriyel Ağaçlandırma Eylem Planı (2013-2053)" gereği olarak, çoğunluğu şimdilik Akdeniz ve Ege Bölgelerinde olmak üzere, "endüstriyel plantasyonlar" oluşturmak amacıyla özellikle yaşlı doğal orman ekosistemlerinin kesilmesinden;
- ✓ "bozuk (yeni tanımıyla "boşluklu kapalı") devlet ormanı" sayılan yerlerde orman ağaç türleri yerine meyveli ağaç türlerinin kullanıldığı özel ağaçlandırma vb uygulamalarının yaygınlaştırılmasından; (İnanmıyorsanız; (1) Mustafa Peşken ile Akın Mızraklı'nın 2015 yılında yayımlanan "Antalya Orman Bölge Müdürlüğü'nde Amenajman Planları Yapılan Özel Ağaçlandırma Çalışmalarının İncelenmesi" başlıklı dikkate değer incelemesi⁷ ile (2) OGM'nin verilerinden yararlanarak oluşturduğum aşağıdaki çizgeye bakabilirsiniz)

Ormanlar ve ormancılık üzerine "sessiz" tartışmalar ...

- ✓ 2010 yılında başlatılan ancak nasıl yapılacağı dört yıl içinde üç kez değiştirilen ve hızla yaygınlaştırılan "Yanan Orman Alanlarının Rehabilitasyonu ve Yangına Dirençli Ormanlar Tesisi Projesi" (YARDOP) çalışmaları sırasında geniş orman ekosistemlerinin tıraşlanmasından; (H. Ersin Öztan ile Arif Fidandan'ın 2014 yılında yayımlanan "YARDOP Uygulamalarının Değerlendirilmesi" başlıklı incelemelerinde şu varlığa ulaşılmıştır: "Mevcut ağaçlandırılmış, belirli bir boy ve yaşa ulaşmış alanlarda ise alanın % 10-15'inin tıraşlanarak boşaltılması makul ve mantıklı gelmektedir."⁸
- ✓ "orman rehabilitasyonu"*, "baltalık olarak işletilen orman ekosistemlerinin koru ormanlarına dönüştürülmesi" adıyla yapılagelen çalışmalardan;
- ✓ orman ekosistemlerinde kesilecek ağaçların henüz "dikili" durumdayken satılmasının yol açabileceği kural dışılıklardan; (ki, OGM'nin belirttiğine göre "... Odun üretimi içinde dikili satış payı % 21 olarak gerçekleşmiştir."⁹)

vb nedenlerden kaynaklanıyor olabilir mi; ne dersiniz?

Ancaaaaak...

OGM'nin odun kökenli ürün hasadındaki söz konusu artışlar, olumlanabilecek kimi gelişmelerden de kaynaklanıyor olabilir. Sözgelimi;

- ✓ başarılı (!) ormancılık çalışmaları sonucu orman ekosistemlerinin odun verim gücünün ("artımın") artmış (OGM'nin belirlemelerine göre orman ekosistemlerin yıllık ortama odun artım miktarı (cari artım) 1970'li yıllarda 28,1 milyon m³ iken 2015'de 45,9 milyon m³'e çıkmıştır¹¹);
- ✓ başta yol olmak üzere gerekli alt yapı yatırımları tamamlanarak orman ekosistemlerindeki birikmiş odun "servetine" ulaşabilmiş;
- ✓ öncekilerden çok daha gerçekçi (!) orman amenajman planları hazırlandığı için orman ekosistemlerinden hasat edilebilir ya da hasat edilmesi gerekirken hasat edilmemiş odun kökenli ürün gizilgücü açığa çıkmış;
- ✓ daha önce varlığı bilinmeyen verimli orman ekosistemlerinin bulunmuş (!);
- ✓ orman ekosistemlerinin odun verim gücünün artırılması amacıyla yapılan teknik işlemlerin (aralama, gençlik ve sıklık bakımı, budama vb) yaygınlaştırılmış; (Orman Genel Müdürlüğü Faaliyet Raporu 2016'da belirtildiğine göre; "2012 yılında uygulamaya aktarılan "Genç Meşcereler Bakım Seferberliği Eylem Planı (2012-2016)" kapsamında 638.578 hektar alanda çalışma gerçekleştirilmiştir."¹²
- ✓ odun hasadında, özellikle "dikili satışlar" nedeniyle verimlilik düzeyi yükseltilmiş;
- ✓ devlet orman işletmeleri, özellikle de orman işletme şefliklerinde yönetsel etkenlik düzeyi yükselmiş;
- ✓ odun hasat, taşıma, depolama aşamalarında ortaya çıkan nitelik ve nicelik yitiminin azaltılmış

olabilir.

Peki; başka ?

Tüm birikimimle düşünüyorum ama başkası benim aklıma gelmiyor doğrusu. OGM ise, zorlamayla da olsa konuyla ilişkilendirilebilecek şöyle bir açıklama getiriyor:

"Ormancılıkta üretim ve pazarlama, ekonomik bir faaliyet olduğundan, bu çalışmaların ekonomik kural-lara uygun serbest pazar ekonomisi içerisinde sürdürülmesi büyük önem taşımaktadır. Dünyada yaşanan ekonomik gelişmeler ve orman ürünleri dış ticaretinin etkileri de göz önüne alındığında üretim ve pazarlama faaliyetlerinde belirlenen hedeflerin üzerinde bir gerçekleşme söz konusu olmuştur."¹³

Sizi bilmem ama ben bu "açıklamadan" anlamlı bir sonuç çıkaramıyorum doğrusu; peki, siz çıkarabiliyor musunuz?

* Çeşitli yönlerden çok önemsenmesi gereken "orman rehabilitasyonu" çalışmaları, en son 2012 yılında çıkarılan Ağaçlandırma Yönetmeliği'nde şöyle tanımlanıyor: "Bozuk veya verimsiz orman alanlarında mevcut türlerden gerekenlerin korunması, aşılınması, canlandırma kesimi, boşluk alanlara ormanlarda tabii olarak yetişen türlerin ekimi ve bu türlerin aşılı veya aşısız fidanlarının dikimi." OGM'nin 2000'li yıllarda hızla yaygınlaştırıldığı bu çalışmalar sırasında orman ağaçlarının yanı sıra "aşılı veya aşısız fidanların dikimine" de olanak vermesiyle, özellikle maki ekosistemlerinin, sözgelimi zeytinliklere dönüştürülmesi olanaklı kılınmıştır;

Ormanlar ve ormancılık üzerine "sessiz" tartışmalar ...

Geldik sonuca...

Bu "...Sessiz Tartışmalar"ı hiç sevmeyi söylemeliyim. Ortada;

OGM, 2000'li yıllarda odun kökenli ürün hasadındaki artışları nasıl ve neler pahasına gerçekleştirmiştir?

gibi bence çeşitli yönleriyle yanıtlanması kesinlikle gerekli çok önemli bir soru var: Ancak ben bu soruya doyurucu yanıtlar veremedim ne yazık ki. "- Peki, neden bunca söz edip zamanımızı aldın?" diyorsanız eğer, şu yanıt verebilirim:

- ✓ Özellikle orman fakülteleri ile ormancılık araştırma enstitülerindeki, yanı sıra, OGM'deki "meraklı" meslektaşlarımla konu üzerinde düşünüp, tartışmalarına;
- ✓ Ekonomi politik, "ekoloji politikaları", "doğa koruma" vb alanlarda emek veren kişi ve kuruluşların ormancılık alanında olup bitenleri de tartışma gündemlerine almalarına

karınca kararınca yol açmak istiyorum; hepsi bu !

Benim üretebildiğim temel vargı ise şu:

OGM de; siyasal iktidarın her türlü kamusal varlığı satarak, ülkelerarası ekonomik gelişmelerin sağladığı borçlanma kolaylıklarından yararlanarak, emek sömürsünü alabildiğine artırarak, hukuksuzluğu yasalastırıp kurumsallaştırarak gerçekleştirebildiği ekonomik büyüme; bu kapsamda da her türlü yolla desteklenen inşaat yatırımlarına kendince omuz veremeye çalışıyor.

Daha çık bir deyişle; OGM, deyim yerindeyse, "topal eşeğiyle kervana katılmaya çalışıyor".

Öte yandan, ülkemizde, sözgelimi;

- ✓ iklim değişikliğinin orman ekosistemlerine olası olumsuz etkileri;
- ✓ yurttaşlarımızın orman ekosistemlerinden beklediği ekolojik ve kültürel işlevlerin giderek artacağı;
- ✓ hukuksal olarak "orman" sayılan alanların yarısına yakın bir kısmının (% 47) günümüzde bile "verimsiz" ya da yeni söylemle "boşluklu kapalı orman" sayılan nitelikte olduğu;
- ✓ Anayasanın henüz değiştirilmemiş olan 170. maddesinden kaynaklanan "orman köylülerinin kalkındırılması" gibi, devasa ekonomik ve toplumsal bir sorunun varlığı;
- ✓ toprak aşınımı ve taşınımının "orman" sayılan yerlerde bile yaygınlığını ve şiddetini sürdürdüğünü; sellerin yol açtığı yıkımları;
- ✓ çalışanlarının çoğunluğunun neredeyse işgöremez durumda olması

vb sorunlar yaşanıyor mu; yaşanıyor. Böyleyken OGM'nin, sözgelimi; cevizcilik, bademcilik, kestaneçilik, zeytincilik yapmak/yaptırmak; mezarlık, karayolu kenarları, okul bahçeleri vb ortamları ağaçlandırmak, ağaçlandırılmış yerleri bile "kent ormanı" olarak ayırıp, donatıp kiralamak, yaşlı doğal orman ekosistemlerini mısır tarlası örneği "endüstriyel plantasyonlara" dönüştürmek vb ikincil, üçüncül önemde işlerle emek, kaynak ve zaman harcaması hangi akla hizmettir; anlamakta gerçekten de zorlanıyorum. Yine size soracağım: Peki, siz anlayabiliyor musunuz?

Anlıyorsanız eğer lütfen anlatın ben de anlayayım.

Ormanlar ve ormancılık üzerine "sessiz" tartışmalar ...

YARARLANDIĞIM KAYNAKLAR:

- 1) **Türkiye Ulusal Ormancılık Programı**, Çevre ve Orman Bakanlığı, 2004, Ankara; Sayfa 25.
- 2) **Orman Genel Müdürlüğü 2016 Faaliyet Raporu**; Orman Genel Müdürlüğü Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı 2017, Ankara, Sayfa 58.
- 3) Agy, Sayfa 58.
- 4) Orman Genel Müdürlüğü Silvikültür Dairesi Başkanlığının Orman Bölge Müdürlüklerine gönderdiği 18 Kasım 2016 tarihli yazı.
- 5) Yusuf Görmez-Mehmet Kuyucu; "Bir Şeflikteki Yolların Alan ve Servet Olarak Ortaya Konulması, ormanlık ala ve Servet Değerlerine Etkileri", **Orman Amenajman Mühendislerinin Teknik Araştırma ve Çalışma Bildirileri**, Orman Genel Müdürlüğü Orman İdaresi ve Planlama Dairesi Başkanlığı, 2014, Ankara, Sayfa 80-81.
- 6) Mehmet Latif Avcı - Murat Altunal; "Demirköy Orman İşletme Müdürlüğü'nün Son Beş Yıldaki Amenajman Planı Etası ile Uygulama Sonuçlarının Karşılaştırılması"; **Orman Amenajman Mühendislerinin Teknik Araştırma ve Çalışma Bildirileri**, Orman Genel Müdürlüğü Orman İdaresi ve Planlama Dairesi Başkanlığı, 2014, Ankara, Sayfa 109-119.
- 7) Mustafa Peşken- Akın Mızraklı; "*Antalya Orman Bölge Müdürlüğü'nde Amenajman Planları Yapılan Özel Ağaçlandırma Çalışmalarının İncelenmesi*", **Orman Amenajman Mühendislerinin Teknik Araştırma ve Çalışma Bildirileri**, Orman Genel Müdürlüğü Orman İdaresi ve Planlama Dairesi Başkanlığı, 2015, Ankara, Sayfa 76-79.
- 8) H. Ersin Öztan - Arif Fidandan; "YARDOP Uygulamalarının Değerlendirilmesi", **Orman Amenajman Mühendislerinin Teknik Araştırma ve Çalışma Bildirileri**, Orman Genel Müdürlüğü Orman İdaresi ve Planlama Dairesi Başkanlığı, 2014, Ankara, Sayfa 35-43.
- 9) **Orman Genel Müdürlüğü Stratejik Planı 2017-2021**, Orman Genel Müdürlüğü, 2016, Ankara, Sayfa 38.
- 10) Agy, Sayfa 38.
- 11) **Türkiye Orman Varlığı 2015**, Orman Genel Müdürlüğü, Ankara, Sayfa 8 ile 12.
- 12) **Orman Genel Müdürlüğü 2016 Faaliyet Raporu**; Orman Genel Müdürlüğü Geliştirme Dairesi Başkanlığı, 2017, Ankara, Sayfa 38.
- 13) Agy, Sayfa 53.